

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obo/16/2018
Identifikačné číslo spisu: 9018200082
Dátum vydania rozhodnutia: 27.08.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Veselá Zemaníková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:9018200082.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a členiek senátu Mgr. Ľubomíry Kúdelovej a JUDr. Kataríny Pramukovej v právnej veci žalobcu: Ing. A.X., nar. XX. Z. XXXX, bytom C., zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Hlbočanom, so sídlom Vajnorská 20, 831 03 Bratislava, proti žalovanému: Považské chemické závody, a.s., so sídlom M. R. Štefánika 71, 010 01 Žilina, IČO: 31 628 117, o zaplatenie 119 835,89 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 13. mája 2010, č. k. 22Cb/403/2001-143, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 13. mája 2010, č. k. 22Cb/403/2001-143 v napadnutej časti potvrdzuje .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 13. mája 2010, č. k. 22Cb/403/2001-143 vo výroku I. priznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov a II. žiadosť žalobcu o ustanovenie zástupcu z radov advokátov zamietol.

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že majetkové pomery žalobcu odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a v štádiu rozhodovania nemožno určiť, že zo strany žalobcu sa jedná o zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

1.2. Naopak žiadosti žalobcu o ustanovenie zástupcu z radov advokátov podľa § 30 O. s. p. (v znení účinnom do 31. decembra 2011 - pozn. odvolacieho súdu) súd prvej inštancie nevyhovel. Postup podľa ustanovenia § 30 O. s. p. je možný, len ak sú súčasne splnené dve podmienky, a to, že účastník spĺňa predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov je potrebné na ochranu jeho záujmov. V danom prípade mal súd prvej inštancie za to, že nie je preukázaná objektívna potreba poskytnúť žalobcovi ochranu, keďže z obsahu súdneho spisu vyplýva, že je v konaní zastúpený advokátom JUDr. Ľubomírom Hlbočanom. Z dôvodu, že je žalobca v konaní už zastúpený advokátom, nie je potrebné ustanoviť mu právneho zástupcu, a preto jeho žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, hoci spĺňa predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, zamietol.

2. Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie - vo výroku, ktorým súd zamietol žiadosť žalobcu o ustanovenie zástupcu z radov advokátov - podal odvolanie žalobca, ktorým navrhol, aby odvolací súd

napadnuté uznesenie zmenil a z dôvodu hospodárnosti ustanovil za právneho zástupcu JUDr. Ľubomíra Hlbočana.

2.1. Odvolateľ namietal, že záver súdu prvej inštancie o tom, že ustanovenie zástupcu z radov advokátov nie je potrebné na ochranu jeho záujmov, je nesprávny. Žalobca uviedol, že v čase, keď si za svojho právneho zástupcu zvolil advokáta JUDr. Hlbočana, jeho osobné, majetkové a zárobkové pomery takúto formu ochrany jeho záujmov dovoľovali. V súčasnosti však nemôže uhradiť akýkoľvek ďalší úkon, ktorý by bol urobený zvoleným advokátom. Preto je odvolateľ toho názoru, že vo veci nie je de facto zastúpený. Záverom žalobca uviedol, že právoplatnosťou rozhodnutia o ustanovení právneho zástupcu z radov advokátov bude z jeho strany ukončené zastupovanie ním zvoleným advokátom.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd odvolací [podľa § 470 ods. 4 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“)], prejednal odvolanie žalobcu podľa ustanovení § 379 C. s. p. a § 380 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p.) a dospel k záveru, že nie je dôvodné.

4. Účelom ustanovenia § 30 O. s. p. v znení účinnom do 31. decembra 2011 bolo zabezpečiť účastníkom občianskeho súdneho konania ústavné právo na právnu pomoc v konaní pred súdom garantované v čl. 47 ods. 2 Ústavy. Predmetné zákonné ustanovenie nachádzalo uplatnenie v prípadoch, v ktorých si účastník konania pre svoje majetkové pomery nemohol zvoliť advokáta, ktorý by ho zastupoval v súdnom konaní a bez ustanovenia zástupcu by sa sťažilo uplatnenie základného práva na súdnu ochranu účastníka konania. V takom prípade (ak majetkové pomery účastníka konania odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov) súd na návrh ustanovil účastníkovi za zástupcu Centrum právnej pomoci alebo advokáta zapísaného do zoznamu podľa osobitného predpisu.

5. V uznesení z 29. mája 2008, sp. zn. 4So/12/2008 (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2008 ako judikát pod č. R 55/2008) vyslovil najvyšší súd právny názor, že „súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom, ak nevyhovel jeho žiadosti a neustanovil mu právneho zástupcu z radov advokátov, hoci účastník splnil podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, právne zastupovanie bolo potrebné pre riadne uplatňovanie jeho práv a nešlo o zjavne bezdôvodné alebo zjavne neúspešné uplatňovanie práva“. V predmetnom rozhodnutí zároveň najvyšší súd uviedol, že „ustanovením zástupcu účastníkovi na jeho žiadosť súd plní povinnosť zaistiť účastníkom rovnaké možnosti k uplatneniu ich práv. Súčasne ide o naplnenie čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého má každý právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, a to od začiatku konania“.

6. Aj z citovaného judikátu vyplýva, že účelom ustanovenia § 30 O. s. p. v znení účinnom do 31. decembra 2011 bolo zabezpečiť strane sporu, resp. účastníkovi konania právne zastupovanie v konaní pred súdom, ktoré je potrebné pre riadne uplatňovanie jeho práv. Ustanovenie § 30 O. s. p. v znení účinnom do 31. decembra 2011 tak pokrývalo prípady, kedy strana sporu (resp. účastník konania) nebola pred podaním žiadosti v konaní kvalifikovane zastúpená advokátom a naopak sa nevzťahovalo na prípady, kedy strana sporu - hoci jej majetkové pomery odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov - pred podaním žiadosti bola zastúpená zvoleným advokátom, ktorý jej zabezpečoval právnu pomoc v konaní pred súdom v súlade s čl. 47 ods. 2 Ústavy.

7. Priznanie práva na oslobodenie od súdnych poplatkov účastníkovi konania, nezakladá zákonný dôvod pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov, pokiaľ účastník konania udelil advokátovi splnomocnenie na zastupovanie v konaní a toto pred návrhom na ustanovenie zástupcu z radov advokátov neodvolal.

8. Odvolací súd vzhľadom na uvedené uvádza, že súd prvej inštancie dospel k správneému záveru, že napriek priznaniu oslobodenia od súdnych poplatkov nebol daný zákonný dôvod pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov žalobcovi. Odlišná situácia by bola v prípade, ak by žalobca odvolal splnomocnenie udelené advokátovi, alebo ak by ho vypovedal advokát (čo však v rozhodovanej veci nenastalo - pozn. odvolacieho súdu).

9. Zároveň odvolací súd uvádza, že zastúpenie strany sporu zvoleným zástupcom má prednosť pred ustanoveným zástupcom a pokiaľ si strana zvolí na základe svojho slobodného a dobrovoľného rozhodnutia zástupcu, ktorý ju má v konaní zastupovať, nie je dôvod, aby strane ustanovil zástupcu súd na základe súdneho rozhodnutia.

10. Záverom odvolací súd poukazuje na v súčasnosti platnú a účinnú právnu úpravu, podľa ktorej súd nemá vo vzťahu k strane sporu poučovaciu povinnosť podľa § 160 ods. 2 C. s. p. (ktoré je náhradou za ustanovenie § 30 O. s. p.) o práve zvoliť si advokáta, resp. o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci, ak je strana zastúpená advokátom (§ 160 ods. 3 C. s. p.), ako je tomu v rozhodovanej veci, v ktorej žalobca zastúpený advokátom.

11. Z tohto dôvodu odvolací súd potvrdil uznesením napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa ustanovenia § 387 ods. 1 C. s. p..

12. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu dovolanie nie je prípustné (§ 419 a nasl. C. s. p.).